

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансів

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Податкова політика та соціально-економічний розвиток країни»

Студента 2 курсу, 1 групи,
спеціальності 072
«Фінанси, банківська справа та
страхування»
спеціалізації «Державні фінанси»

Ляшенка
Олексія
Сергійовича

Науковий керівник
к.е.н., доцент кафедри фінансів

Селіверстова
Людмила
Сергіївна

Гарант освітньої програми
д.е.н., професор

Макогон
Валентина
Дмитрівна

Завідувач кафедри фінансів,
заслужений діяч науки і техніки України
д.е.н., професор

Чугунов Ігор
Якович

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ	5
1.1. Сутність податкової політики та її соціально-економічні аспекти.....	5
1.2. Зарубіжний досвід проведення податкової політики.....	9
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ	14
2.1. Сучасний стан податкової політики України.....	14
2.2. Вплив податкової політики на соціально-економічний розвиток країни.....	22
РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ	31
3.1. Перспективні напрями реформування податкової політики України.....	31
3.2. Удосконалення механізму формування та реалізації податкової політики.....	37
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	49

ВСТУП

Актуальність теми. Державній податковій політиці, підходам до її формування, регулювання й реалізації в Україні відводиться другорядна роль у системі важелів управління економікою та державними фінансами. Однак, яким буде це регулювання та наскільки ефективним з точки зору впливу податків на вирішення соціально-економічних проблем, не можливо ні зрозуміти, ні визначити без чітко обґрунтованої державної податкової політики, яка є частиною фінансової політики, та в ідеалі повинна відповідати об'єктивним економічним, соціальним, політичним реаліям і бути направленою на виконання бюджетів різних рівнів.

Проблеми формування податкової політики та загального функціонування податкової системи в Україні висвітлюються у вітчизняній науковій літературі досить широко, але зокрема, в роботах Чугунова І., Єфименко Т., Козарезенко Л., Кириленко О., Макогон В., Мельника В., Онищенко В., Пасічного М., Соколовської А., Тимченко О., Ярошенко Ф. та багато інших національних дослідників. Здебільшого автори приділяють свою увагу загальним питанням оподаткування, проблемам сенсу податків в економіці країни, ніж питанням адміністрування податків, їх взаємозв'язку з податковою політикою та впливу на реалізацію податкової політики держави, формування податкового механізму та загальної системи оподаткування.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є розкриття понять проведення податкової політики в Україні та розроблення пропозицій щодо підвищення ефективності як процесу її формування, так і його результату (якості політики) з урахуванням передового світового досвіду, його впливу на соціально-економічну сферу та загальний розвиток ринкових відносин України.

Відповідно до мети були визначені наступні **завдання роботи**:

- визначити сутність податкової політики, її складові та фактори, що обумовлюють її функціональність;

- розкрити поняття податкового механізму, його взаємозалежність з податковою системою України;
- проаналізувати досвід зарубіжних країн(зокрема країн ЄС) та визначити подібні характеристики для використання зарубіжного досвіду в Україні;
- розкрити систему використання бюджетних коштів, в особливості на соціально-економічну сферу країни;
- обґрунтувати напрями ефективності податкової політики країни, шляхом конкретних пропозицій щодо її удосконалення;
- узагальнити усі пропозиції щодо удосконалення податкової політики України.

Об'єктом дослідження є процес створення податкової політики та процеси регулювання, адміністрування податків як основних функцій для вдосконалення соціально-економічної сфери країни.

Предмет дослідження – теоретичні, методологічні та прикладні аспекти податкової політики, її сучасний стан та шляхи вдосконалення політики в сучасних умовах господарювання.

У роботі були використані такі основні **методи досліджень**: аналіз та синтез (дослідження теоретичних засад формування податкової політики країни), індукція (на основі досліджених елементів даних та за допомогою наукових статей, виведено рекомендації, щодо удосконалення податкової системи України та її податкового механізму), дедукція (виведення висновку з отриманої сукупності тверджень у результаті проведеного аналізу та отриманих висновків відносно кожного з елементів дослідження)

Наукова новизна передбачає сформовані практичні рекомендації, щодо удосконалення податкової системи України.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, 3 розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел, що включають 37 найменувань, містить 9 рисунків, 4 таблиці;. Загальний обсяг роботи становить 52 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ

1.1 Сутність податкової політики та її соціально економічні аспекти

В наших реаліях дуже важко переоцінити роль податкової політики країни не тільки в сфері соціальної економіки, а економіки країни в цілому. Вона впливає на всі соціальні аспекти та характеризує високий або невисокий (в залежності від збалансованості податкової політики) рівень життя людей та їх рівень добробуту. Щоб краще розуміти поняття податкової політики розглянемо його детальніше абзацом нижче.

Під податковою політикою слід розуміти цілеспрямовану діяльність держави з обґрунтування та прийняття рішень щодо використання засобів та інструментів національної фінансової системи — бюджетної й податкової — для реалізації цілей та завдань макроекономічного розвитку [1].

Зважаючи на всю необхідність податкової політики та її функції, основним все ж залишається нормальні відносини між двома сторонами – державою та платником податку. Це є основою для забезпечення максимальної продуктивності податкової системи.

Якщо говорити про основні завдання податкової політики, то це є наповнювання бюджету країни, шляхом сплати фізичними та юридичними особами ставку податку регламентовану Податковим Кодексом України. Часто її ототожнюють з фіскальною політикою. Можна зауважити, що така думка має право на існування, тому як визначення податкової політики залежить від її цілей та конкретних спрямувань грошових потоків.

Згідно цілеспрямованості, податкова система поділяється бюджетну та фіскальну.(табл. 1.1)

Таблиця 1.1

Цілеспрямованість податкової політики

Бюджетна	Фіскальна
<ul style="list-style-type: none"> • побудова оптимальної моделі оподаткування; • побудова оптимальної структури видатків бюджету • коригування державного бюджету з метою досягнення його балансу 	<ul style="list-style-type: none"> ○ податкова політика є підґрунтям для різних форм впливу на соціально-економічні процеси; ○ податкова політика як основа для здійснення національної стратегії розвитку;

Загалом всі процеси показані в таблиці 1.1 є основними і мають бути розвинені урядом країни. В залежності від пріоритетності завдань уряду формується основа для податкової політики.

Підбиваючи підсумки під цілями податкової політики, узагальню їх в короткі тези для кращого розуміння. Цілями податкової політики наразі в Україні є:

- стабілізація економіки та підвищення економічного зростання;
- стимулювання розвитку пріоритетних напрямів економіки та усунення неякісних напрямів;
- стримування інфляційних процесів;
- забезпечення достатніх надходжень до бюджету та плани на його збільшення;
- перерозподіл фінансових ресурсів з метою бюджетного вирівнювання регіонів
- створення сприятливих умов для стимулювання іноземних та національних інвестицій в економіку країни.

Виходячи з усіх підсумків цілеспрямованості податкової системи країни, а саме з її різноманітності, її можна розглядати у вузькому та широкому розумінні (рис 1.1).

У вузькому розумінні	У широкому розумінні
<ul style="list-style-type: none"> • політика виконання на регулювання державного та місцевих бюджетів 	<ul style="list-style-type: none"> • заходи уряду спрямовані на забезпечення повної зайнятості населення та зростання ВВП, шляхом зміни державних видатків • маніпулювання видатками та доходами з метою впливу на соціально-економічний розвиток суспільства

Рис. 1.1 Структура різних форм розуміння податкової політики

Узагалі цілі податкової політики та її регулювання є досить суперечливими. Заходи бюджетної рестрикції завжди певною мірою пригноблюють економічну активність і провокують спад виробництва. Будь-які заходи бюджетної експансії з погляду запобігання падінню обсягів виробництва і стимулювання його зростання, по суті, означають розширення попиту, передусім інвестиційного, а за ним — і споживчого [2, с. 48]. Все це веде до збільшення цін на ринку товарів та послуг, що призводить зменшення купівельної спроможності громадян, і в загалом до зменшення економіки. Це один із негативних аспектів впливу податкової політики на соціально-економічні аспекти країни.

Суперечлива роль податкової політики як інструментарію, є те що вона має позитивне значення щодо ефективного механізму подолання провалів в економіці, а з іншого провокування провалів на ринку шляхом інтенсивного та необ'єктивного втручання в економіку країни.

Задля запобігання нехарактерного втручання в економіку, потрібно мобільні та гнучкі рішення зі сторони уряду країни та обережного ставлення до використання податкових важелів. Це особливо важливо в умовах трансформації економіки та її інтеграції в інші світові системи.

Формування дієвої податкової політики – є невід’ємною складовою в процесі розбудови ефективної системи державного управління та втілення ідей ринкової економіки на національному ринку. Для забезпечення ефективного управління податкова політика разом із грошово-кредитною забезпечують основні економічні функції держави, а саме – фіскальну, регулюючу та розподільна. (табл. 1.2)

Таблиця 1.2

Основні функції податкової політики

Регулююча	Фіскальна	Розподільна
Податки бюджету використовуються як інструменти управління економікою та досягнення певних цілей економічної політики	Податкова політика забезпечує необхідні ресурси для урядової діяльності	Податкове регулювання є інструментом перерозподілу ВВП за допомогою певних методів та інструментів оподаткування

Регулююча функція характеризує підтримку фінансової стабільності країни та її збалансованості. Забезпечення фінансової цілісності держави шляхом регулювання податкових надходжень компетентними органами влади, та своєчасність їх сплати. Також відповідає за створення стимулів для соціально-економічного розвитку країни. Тобто, провокує уряд збільшувати фінансування на благоустрій громадян та країні, який напряду впливає на їх самосвідомість.

Основним завдання фіскальної функції, є забезпечення грошовими ресурсами всі урядові процеси, а саме на військові витрати, підтримку уряду, і головне реалізація економічних та соціальних програм, що відповідають затвердженому бюджету країни. В Україні завжди існує дефіцит грошових коштів саме на соціальні та економічні програми країни, які відповідають за підвищення якості життя населення.

Розподільна функція відповідає за ефективний та дієвий перерозподіл трансфертних виплат із державного бюджету в місцеві, і навпаки. Також створення системи виплат малозабезпеченим, інвалідам та сиротам. Важливу роль у перерозподілі ресурсів відповідно до суспільних інтересів відіграє державний бюджет України. Більше того, його збалансованість та ефективність використання.

Загалом соціально-економічний розвиток країни тісно переплетений з устремлінням парламенту зробити податкову політику ефективною та більш дієвою (зростання бюджету з року в рік). Це в свою чергу провокує економічне розвиток України, використання більш дієвих стратегій відносин між навколишнім середовищем та суспільством загалом, зміцнення добробуту громадян та розвиток їх самосвідомості [3].

Звичайно, без належного регулювання збалансованої податкової політики та його виконання на різних рівнях місцевого самоврядування не забезпечить нам стабільний розвиток та збільшення показників економічного розвитку задля збільшення добробуту громадян та їх надій на добре майбутнє, адже можливість отримати частину коштів з державного бюджету завжди вабила політичну еліту з часів незалежності України.

1.2 Зарубіжний досвід проведення податкової політики

Якщо брати до уваги зарубіжний досвід і порівнювати податкову політику України з іншими, то звичайно на думку спадає - Європейський союз, куди уряд інтегрує економіку країни. Правильно було б порівнювати сами з країнами Європейського союзу, задля переймання позитивного досвіду та прогресивних стратегій в умовах політичної нестабільності держави.

Як наголошує Наталія Шевченко у своїй праці: “Кожна країна Євросоюзу встановлює рівень оподаткування відповідно до національних

особливостей економіко інституційного середовища та застосовує інструменти податкового регулювання відповідно до фіскальних традицій та поточної кон'юнктури. При цьому інструменти податкового регулювання мають відповідати загальним директивам ЄС, прийнятим у відповідній сфері” [4].

На практиці неможливо побудувати абсолютно справедливу податкову систему. Це пов'язано з необхідністю враховувати надзвичайно велику кількість факторів економічного, політичного, культурного та історичного характеру. Крім того, платники податків не завжди сприймають законодавчо встановлену величину податкового навантаження як задану. Обов'язково виникають спроби законного або незаконного зменшення сплати податків. Необхідно враховувати і політичний фактор – розроблені елементи податкової системи спрямовані на підтримку інтересів найбільш впливових політичних груп в країні [4].

Беручи за основу вихідні дані податкових систем, можна припустити, що податкові системи Польщі та Грузії є максимально наближеними до податкової системи України. Тому є актуальним та позитивним вивчення зарубіжного досвіду саме цих країн у реформуванні податкової системи країни.

Досвід який запровадив уряд Польщі протягом останніх років є досить позитивним та актуальним, з огляду на те що, Україна інтегрується в економічні процеси Європейського Союзу.

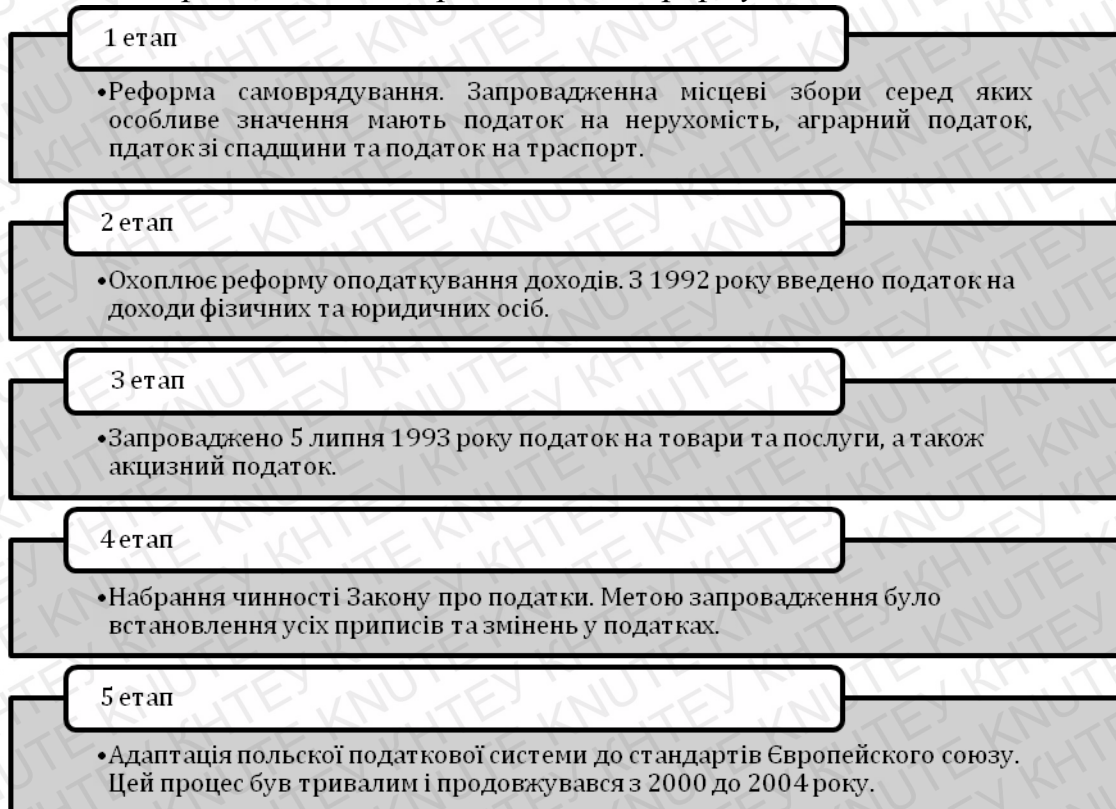
Офіційно Польща стала членом ЄС 1 травня 2004 року, але уряд країни почав трансформацію податкової політики починаючи з 1998 року і до кінця 2004 року провів масові реформи податкової системи. Однією із перших реформ був перехід на спрощену систему оподаткування для осіб-підприємців, що в свою чергу спровокувало ріст малоого та середнього підприємництва.

Серед основних критерії вступу до ЄС, що є актуальним і для України були: стабільність економічних процесів, протидія корупції, дотримання

принципів ринкової економіки. Всі ті критерії, які існують в ЄС і є її основою функціонування економіки вцілому.

Польським економістом С. Овсяком запропоновано хронологічний порядок етапів формування податкової системи Польщі (рис. 1.2) .

Рис 1.2 Хронологічний порядок етапів формування податкової системи

Польщі

Згідно податкової системи, в Польщі існують такі види податків:

- прямі податки (податок на доходи фізичних осіб, прибутковий податок з юридичних осіб, податок зі спадщини і дарувань, податок з цивільної правової діяльності, сільськогосподарський податок, лісовий податок, податок на нерухоме майно, податок на транспортні засоби);
- непрямі податки (податок на додану вартість, акцизний податок, податок з ігор);

Як ми бачимо, види податків в Польщі є аналогічними і в Україні.

У структурі прямих податків, як і в Україні, значною є частина податку на прибуток фізичних осіб, податок на прибуток від юридичних осіб та податок на нерухомість [5].

Податок на прибуток сплачують усі хто отримую дохід у вигляді заробітної плати або у вигляді доходи від підприємницької діяльності. У Польщі існують податкові пороги, які визначають відсоток від суми доходу. Перший поріг: якщо сума доходу не перевищує 85528 злотих, тоді ставка податку дорівнює 18% від загальної суми. Другий поріг: якщо сума доходу більша ніж 85528 злотих, тоді ставка податку дорівнює 32%.

Особи які займаються підприємницькою діяльністю, мають сплачувати так званий лінійний податок у вигляді 19% від загальної суми доходу. Раз в рік до 30 квітня особа, яка сплачує податок має подати податкову декларацію в компетентні органи.

Податок на прибуток юридичних осіб, які отримують прибуток на території Польщі, має також лінійну характеристику і складає 19% від загальної суми доходу. Таким чином польський уряд вирівняв права усіх юридичних осіб, незалежно від їх резидентності.

Якщо говорити про непрямі податки, то основне місце посідає податок на додану вартість. Податок на доду вартість має постійний характер, так як він включений в ціну усіх товарів та послуг, що продаються в країні. У Польщі існують такі види податку ПДВ: 23%, 8%, 5%, 0%. В залежності від сфери бізнесу використовуються та чи інша ставка податку.

Від сплати ПДВ звільнені: служби охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення, також певні фінансові та страхові послуги.

За результатами проведення усіх податкових змін, які уряд Польщі зміг реформувати та зробити більш ефективним, Польща посіла 33 місце в міжнародному рейтингу легкості ведення бізнесу. Такі дані опубліковані у звіті Doing Business 2019, опубліковані Всесвітнім банком на Міжнародною фінансовою корпорацією [6]. Для прикладу, Україна посідає 71 місце в цьому ж рейтингу.

Досвід Польщі є нагальним для порівняння, оскільки після розпаду Союзу Радянських Соціалістичних Республік, економіки Польщі була дуже схожа до економіки України, і мала ті самі проблеми на тлі загального спаду. Якщо говорити про теперішню ситуацію, то рівень ВВП Польщі у 2,5 рази більший від рівня ВВП України і складає 524 млрд. доларів [7].

Податкова система Польщі не сильно відрізняється від податкової системи України, але розвиток цих країн є різними. Тому можна зробити висновок, що саме пильний контроль зі сторони уряду допомагає радикально збільшити функціональність всіх органів влади, та веде до збільшення рівня життя населення. Напевно ще слід додати самосвідомість уряду, щодо ефективного використання бюджетних коштів відрізняє Польщу серед усіх інших країн, в особливості і від України

На прикладі Польщі можна побачити ефективність податкової системи, а саме ефективність уряду, що створив цю саму систему. Незалежне та обґрунтоване ставлення уряду до проблем податкової політики, є одним із основних критеріїв її успішності.

Звичайно, повне копіювання податкової політики окремої країни неможливе в умовах України, та її традиційної та релігійної спрямованості. Але запозичення окремих елементів зарубіжного досвіду і їх адаптація, з урахуванням традицій та ментальності населення країни, цілком можлива історія.

За результатами проведеного теоретичного аналізу можна дійти висновку, що податковий механізм задає певні параметри для розвитку податкової системи, як в частині складу податків за рівнями бюджетної системи, так і за величиною податкового стягнення. Застосовуючи податкові інструменти незалежно, від того на які стадії суспільного відтворення впливає держава шляхом податкового регулювання, досягаються певні результати у рамках встановлених цілей соціально-економічного розвитку держави.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ

2.1. Сучасний стан податкової політики України

Податкова політика - це система відносин, яка складається між платником податків і державою, а також стратегія їх дій у різних умовах господарювання та економічних система. Податкова політика виконує основну регуляторну функцію - наповнення державного та місцевих бюджетів країни.

В умовах політичної нестабільності в Україні, збалансована та ефективна податкова політика є одним з основних шляхів подолання нестабільного положення країни та зміцнення довіри з боку міжнародних партнерів і фінансових організацій задля подальшого партнерства і зміцнення економічних зв'язків. Орієнтиром для співробітництва, звичайно є Європейський Союз.

В праці М. О. Рубана, сказано: “Рівень економічного розвитку країни залежить від великої кількості факторів, зокрема від інноваційної спроможності держави, технологічного укладу економіки, обсягів та типу залучених інвестицій, підприємницької активності, рівня людського капіталу, адміністративних бар'єрів та якісного рівня фінансового регулювання економіки, економічної інфраструктури тощо” [5].

Розглянемо податкову політику в Україні, яка склалася починаючи з перепітії, що відбулась 28 серпня 1991 року.

По-перше, слід розглянути напрями сучасної податкової політики країни. Головною реформою останніх років став “Національний проект Децентралізація”.

Реформа децентралізації в Україні - це комплекс заходів уряду країни, спрямований на зміщення основних повноважень в сторону місцевих органів самоврядування, так званих Органів Територіального Самоврядування. За різними оцінками являється однією з найуспішніших Українських реформ [8].

Основні зміни Реформи децентралізації полягають в:

- зміщення основних повноважень з обласних центрів до органів місцевого самоврядування;
- створення нової адміністративної одиниці - Об'єднана Територіальна Громада
- зміна положення про адміністративно-територіальний устрій країни
- надання максимально можливих повноважень на регіони країни
- розвиток регіональної інфраструктури для концентрації місцевого населення

Згідно інформаційного ресурсу про Децентралізацію в Україні: "Замість кількох десятків районів в кожній області повинно було створено 4-6 повітів, що мали формуватися за критерієм кількості населення і компактності, тобто в кожному повіті може проживати від 150 до 400 тисяч осіб. Загалом заплановано поділ всієї території України поділятиметься на 120 - 130 повітів." [9].

Це спровокувало до змін існуючої на той момент трирівневої системи адміністративного устрою (так звана Адміністративна реформа). Надання органам місцевого самоврядування повноважень в визначенні пріоритетних напрямків окремого регіону. Враховуючи культурні та народні звичаї в окремих частинах України.

Зміст реформи полягає в наданні органам місцевого самоврядування більше повноважень, задля залишку вагової частини коштів. Це дає можливість для розвитку регіонів країни, їх інфраструктури, збільшення конкурентоспроможності регіонів країни, розвиток пріоритетних напрямів бізнесу в залежності від їх місця на мапі України.

Розглянемо сукупні доходи місцевих бюджетів в розрізі часу (рис. 2.1).

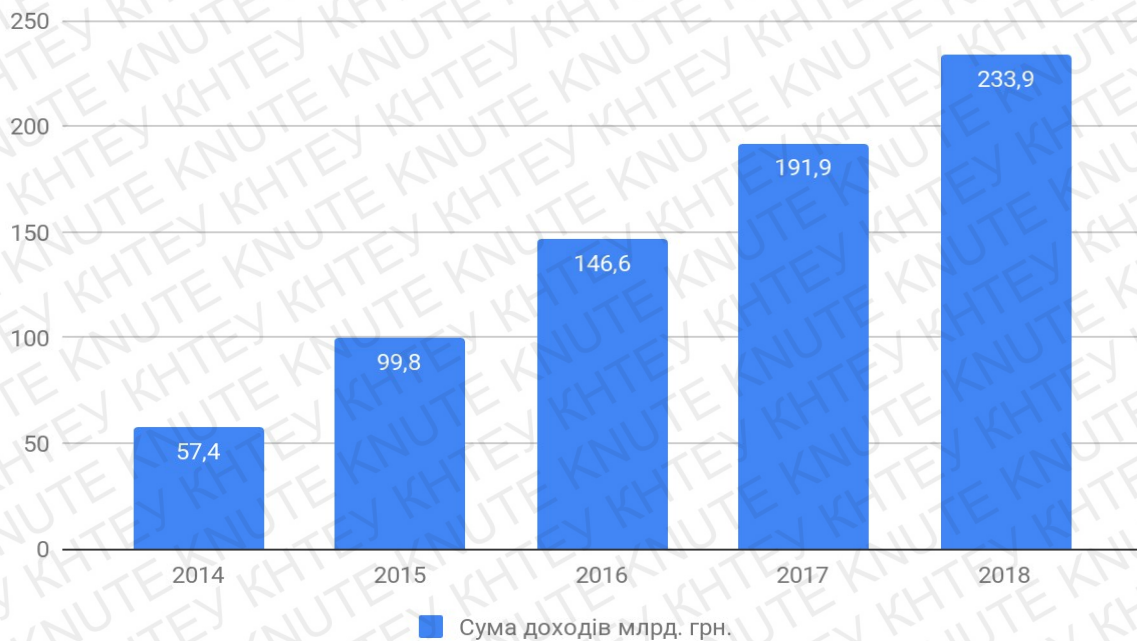

Рис.2.1. Сукупні доходи місцевих бюджетів в Україні за 2014-2018 рр [10]

Починаючи із запровадження децентралізації з 2014 року сумарно доходи місцевих бюджетів склали 57,4 млрд. гривень. З 2014 року ми бачимо позитивну тенденцію, яка з кожним роком зростає на декілька десятків млрд. гривень щорічно.

Зважаючи на це за 2018 рік ми отримали 233,9 млрд гривень доходу у місцеві бюджети, що майже в 4,6 раз більше ніж до запровадження закону про децентралізацію.

За 2015 рік сума доходів в порівнянні з 2014 роком склала 99,6 млрд. гривень, що на 42,5 млрд. гривень більше. За 2016 рік сума доходів місцевих бюджетів склала 146,6 млрд. гривень, що майже на 47 млрд. гривень більше ніж торік. За 2017 сума скла 191,9 млрд. гривень, що на 45,3 млрд. гривень більша ніж за попередній рік. І останній 2018 рік сума мала цифру в 233,9 млрд. гривень, що на 42 млрд. гривень більша ніж за 2017 рік.

Як бачимо з аналізу таблиці тенденція до збільшення доходів має позитивний характер і має майже постійну величину у зростанні в порівнянні з кожним роком. Це створено за для поступового збільшення місцевих доходів, шляхом покрокового збільшення частки поступу. Для населення зміни майже невідчутні, але як ми бачимо в аналізі це зовсім не так.

Можливість створення власної інфраструктури та збільшення концентрації підприємств в певному регіоні, провокує населення залишатися і розвивати власні регіони. Це прямує до створення нових підприємств та залучення нових працівників; розвиток освітньої інфраструктури в залежності від пріоритетного напрямку регіону; розвиток культурної сфери для покращення самосвідомості та культурного рівня місцевого населення.

Розвиток регіонів в свою чергу провокує до залишення “великих грошей” в цих самих регіонах, та провокує до партнерства з іноземними інвесторами. Можливість партнерства великих регіональних підприємств з регіональними освітніми інститутами, створює новий потік спеціалістів що веде до збільшення рівня освіченості населення. Що і відбулося у країнах Європейського Союзу.

Щоб зрозуміти за рахунок яких надходжень збільшуються суми місцевих доходів, розглянемо таблицю, яка показує їх у розрізі (рис. 2.2).

Із рис. 2.2 видно, що основним джерелом надходження являється податок на доходи фізичних осіб. Якщо розглянути структури таблиці, то видно що за 2015 рік сума склала 53,6 млрд. гривень, а вже за 2018 рік була 138 млрд. гривень, що майже на 85 млрд. гривень більше. В свою чергу маю сказати, щодо збільшення частки ПДФО причетні і контролюючі органи Державної Фіскальної Служби. Контроль з боку виконавчого органу та великі штрафи з боку держави за нелегальність проведення підприємницької діяльності дає свої плоди, що неодмінно відбивається і на доходів місцевих бюджетів і на загальнодержавний також.

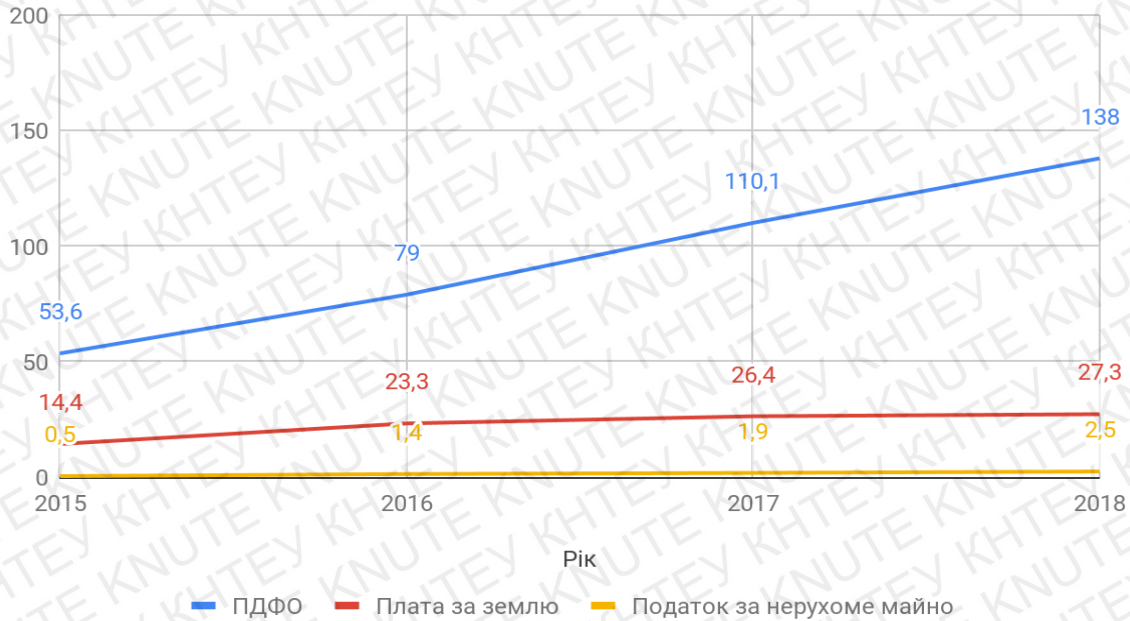

Рис.2.2. Сума податків місцевих бюджетів за джерелами надходження 2015-18рр. млрд. грн. [10]

Що ж інших статей доходів, то згідно даним Держкомстату плата за землю збільшилась майже як в 2 рази в 2018 року в порівнянні з 2015 роком. І теж складає, незначну, але все ж частку.

Податок на нерухоме майно доходів має незначний характер доходів державноно бюджету (приблизно 1% від сумарних доходів), але має тенденцію до збільшення. За 2015 рік плата за нерухоме майно склала 0,5 млрд. гривень, а в 2018 мав уже 2,5 млрд. гривень, що в 5 разів більший. Мушу сказати - в порівнянні з іншими показниками, саме цей має таке неймовірне збільшення за малий період часу.

Реформа децентралізації в системі податкової політики, мала і має неймовірно позитивний характер, як для громадян так і для країни в цілому (але не завжди, в деяких випадках має і негативні сторони, про що буде розповідатися в 3 розділі). Збільшення податкових надходжень, та їх осідле (в наш час) ploження дає змогу для розвитку регіонів країни на рівномірне

розповсюдження населення країни, а не концентрація в окремих і найбільших точках на мапі України.

Розвиток малого та середнього бізнесу є основою для розвитку економіки країни. З часів незалежності України і до сьогодні малий бізнес відігравав і відіграє дуже незначну роль в економіці країни. Задля розвитку малих форм підприємства 1 січня 1999 року уряд України запровадив спрощену систему оподаткування і до сьогодні вона зазнавала неабияких змін.

Станом на 1 січня 2019 року, Спрощена система оподаткування має такий вигляд:

- запроваджено 4 групи для різних форм підприємництва;
- для кожної окремої групи діє унікальна ставка податку;
- спрощена форма реєстрації юр. осіб та ФОП;
- спрощена форма подачі звіту для кожної групи в Державні органи Фіскальної служби.

Спрощену систему оподаткування можна розкривати набагато детальніше в окремі окремі праці (диплому чи курсової роботи), але моя ціль коротко розповісти про основні переваги спрощеної системи оподаткування в системі податкової політики України.

Загалом ця система дає можливість для розвитку саме малого бізнесу. На початковому етапі реформа дає змогу не пов'язувати в податкових платежах, які завжди вбивають ідею реалізації.

Згідно даних Державної фіскальної служби на кінець 2018 року на обліку перебуває приблизно 1,7 млн суб'єктів різних форм підприємництва. За 2018 рік сплачено понад 228 млрд. гривень ЄСВ, і частка ФОПів складає майже 20 млрд. гривень що на 5 млрд. гривень більше ніж за 2017 рік [11]. Єдиний соціальний внесок - це соціально-економічний аспект податкової політики, який ми розглянемо в наступному розділі.

Якщо загалом говорити про податкове навантаження на населення країни, то воно є чи не найгіршим показником у світу. Згідно Податково

кодексу України - на території країни діє 135 податкових платежів - що є найгіршим показником у світі. Загальний податковий тягар складає приблизно 50% від сукупних доходів населення.

На сьогоднішній день в умовах політичної нестабільності країни, можливість сплачувати всі податки веде до збіднення більшої частини населення та унеможлиблює цю дію.

Згідно даних Світового банку ВВП України на душу населення складає 2,82 тис. доларів [12]. Для прикладу середній рівень ВВП для країн що розвиваються (саме такою країною є Україна) складає приблизно 5,5 тис. доларів, а середній рівень ВВП у світі складає 11,4 тис. доларів. Найближча країна, яка імпонує нашій культурній спадщині, та виду економіки є Польща, і середній рівень ВВП на душу населення складає 15,5 тис. доларів, що майже в 7 разів більше за український.

Звичайно такі дані показують економіку країни, в особливості її податкову політику, не в найкращому світі. Створення ефективної податкової політики для забезпечення нормального функціонування економіки, звичайно є одним із пріоритетів уряду, але не одним єдиним.

Гірше за все себе показує не податкова політика України (як ми бачили вище, деякі реформи все ж працюють дуже ефективно), а саме корупція в кругах уряду.

Неможливість або нехотіння нормального контролю з боку органів виконавчої влади та некомпетентність минулих урядовців, призвело до теперішнього стану економіки. Можливо це не є темою моєї дипломної роботи, але неможливо про це не говорити, коли це дійсно є проблемою економіки країни і країни в цілому.

Запровадження навіть найефективніших форм податкової політики не дасть змогу зростання економіки та добробуту країни, якщо в центрі цього є небажання та спотворення реальної інформації, створення корупційних схем, шляхом використання бюджетних коштів, дає змогу збагатитись одиницям

“еліти” у світі бізнесу. У цих реаліях в довгостроковій перспективі з усього населення країни у вирашній позиції знаходиться приблизно - 0 людей.

Нерівномірність доходів населення призводить до негативних наслідків в країні. Прикладом цього є бастування під урядовими будинками, що в свою чергу виливається в масштабний рух за справедливі права громадян. Це негативно відбивається на економіці країни, зниження рівня стандартів громадян, зменшення рівня доброти населення, зменшення частки прямих іноземних інвестицій та багато другого. Таке відчуття, що ці одиниці не розуміють цих наслідків.

Ще варто додати нестабільне військове положення в Україні, яке пов'язано з приховуванням та маніпуляцією інформації, що в свою чергу призводить до нелегального збагачення зі сторони урядовців.

Починаючи з 2014 року в Україні вступив в силу військовий збір, який складає 1,5% від податку на прибуток і в 2017 році склав приблизно 15 млрд. гривень від запланованих 64,4 млрд. гривень, що складає приблизно 2,5% ВВП [13]. Не говорячи вже про 2018 рік Кабінет Міністрів України пропонує збільшити витрати на оборону до 83 млрд. гривень. Вже не кажучи про 2019 рік в бюджеті закладено сума у розмірі 112 млрд. гривень, що є найбільшим бюджетом на обронні витрати в історії України [14].

Звичайно на тлі економічної нестабільності та неабиякий малий середній рівень ВВП на душу населення, такі витрати на оборонну сферу є дуже великими і покладають великий тягар на населення країни. Вже не говоримо про втрату частини країни разом з великою розвиненою інфраструктурою та населенням.

Підсумовуючи даний підпункт, можемо зробити висновок, що податкова політика в Україні рухається в правильному напрямлені. І згідно даним Держкомстату - дійсно реформи в податковій політиці мають тенденцію до зміцнення внутрішнього положення країни та збільшення бюджету України. Загалом, питання полягає в іншому - наскільки доцільно використовуються ці кошти і наскільки правдивими є ці дані?

2.2. Вплив податкової політики на соціально-економічний розвиток країни

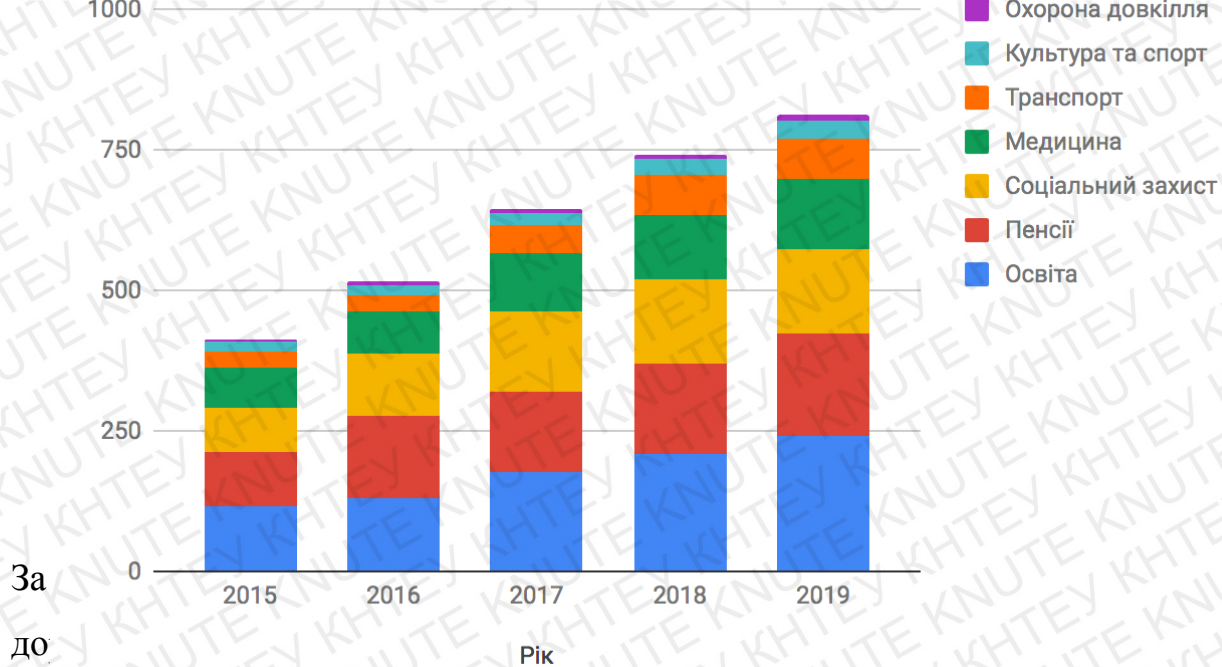
Соціально-економічний розвиток є важливою складовою економіки країни. Його ми розглянемо у розрізі саме добробуту населення. В залежності від впливу податкового навантаження, рівня корупції, рівня доступності тієї чи іншої дії, рівень прозорості судової системи та уряду, врешті - рівень демократії в країні.

Індекс демократії, є граничним показником, який був введений журналом “The Economist” [15, с. 5], та зроблений за для порівняння рівня демократії в різних країнах світу.

За даними аналізу Світового банку «Doing Business Report» за 2018 рік Україна знаходиться на 84 місці, що визначає її рівень демократії як “гібридна демократія”. Сусідами по рейтингу є такі країни як: Болівія, Бангладеш, Грузія, Албанія [16]. Не важко зрозуміти що Україна є дуже відстаючою країною в Світовому рейтингу.

Успішні реформи, зріст податкових надходжень до бюджету повинні спровокувати ріст демократії в країні, але доцільність використання, рівень бюрократії в країні - є головними тягарями, які не дають змогу це зробити.

Перш ніж розглянути основні видатки державного та місцевих бюджетів, потрібно зрозуміти, які саме сфери розуміються під терміном соціальна економіка. Перш за все - скільки коштів фінансується на освіту в країні. Далі це пенсії, соціальний захист, медицина, транспорт, культура та спорт і охорона довкілля. Слід зазначити, що саме на соціальну сферу фінансується найбільше коштів із бюджету країни. Вона є головною сферою в суспільстві та економіці країни. Щоб краще розуміти наскільки соціальна сфера в Україні є розвиненою, або нерозвиненою, розглянемо зведений бюджет країни у розрізі часу, а саме статтю видатків на соціальну сферу економіки (рис.2.3).

За сумму в 129,4 млрд. гривень і становить 15,5% від видатків бюджету. За 2017 - 177,7 млрд. гривень і 16,8%. 2018 рік мав сумму в 210 млрд. гривень і становив 16,8% від усіх видатків. І на 2019 рік заплановано приблизно 241 млрд. гривень, що становить 17,1% від запланованих видатків бюджету.

Видатки на освітню сферу з кожним роком мають тенденцію до збільшення, але займають приблизно однакову частку в сукупних видатках бюджету. Це говорить про збільшення податкових надходжень в державний та місцеві бюджети України, що в свою чергу дозволяє використання більших сумм. Звичайно не слід виключати і інфляційні процеси, що разюче відбилися на цінах в економіці країни.

Другою за розміром статтею видатків є саме забезпечення людей похилого віку пенсіями. Як на мене, ця сума була б меншою, якщо б пенсійна реформа започаткувалася ще з початку незалежності країни, та мала від'ємний тренд в сукупних видатках країни.

Система пенсійного забезпечення поширена саме в країнах СНГ та колишніх країн СРСР і залишилась донині, що в корні відрізняється від пенсійної системи в західних країнах та країнах Європейського союзу, де капіталізм був і залишається основою ринкових відносин.

Розглянемо більш детально пенсійні видатки країни. За 2015 рік ця сума склала 99,5 млрд. гривень і мала частку в 14,6% від загальної суми видатків. За 2016 рік сума збільшилась до 147,6 млрд. гривень і становила рекордні 17,6% від сукупності. 2017 рік був не таким разючим як попередній

і мав суму в 140,2 млрд. гривень що становило вже 13,3% від загальної суми видатків. За 2018 рік спостерігається збільшення суми видатків на 12,6% в порівнянні з 2017 роком і становить 157,9 млрд, гривень і має частку 12,6% у загальних видатках. Нарешті 2019 рік має вагоме збільшення суми видатків на пенсії майже на 16% в порівнянні з 2018 і становить 182,8 млрд. гривень, що має частку в 13% від видатків бюджету.

Підсумовуючи пенсійні видатки загалом ріст з 2015 року по 2019 рік має 83,3 млрд. гривень, що складає майже 83,7% росту даної суми(не враховуючи інфляцію). Але загалом у структурі видатків бюджету стаття пенсійного забезпечення скоротилась з 14,6% в 2015 році, до 13% в 2019 році.

Збільшення видатків на пенсійне забезпечення, шляхом зменшення її частки в загальній сумі видатків, говорить про забезпеченість пенсіями більшості населення країни. Але цього все одно недостатньо, особливо зважаючи на те, що станом на 1 березня 2019 року, середня пенсія в Україні становить 3033 грн., що в перерахунок на долари становить приблизно 120 доларів [18]. Для прикладу, в сусідній Польщі в 2019 році середня пенсія становить приблизно 1100 злотих, що в перерахунок на долари становить приблизно 300 доларів.

З проведеного аналізу видно, що сума видатків на пенсійне забезпечення має позитивну тенденцію, але недостатньо позитивно, щоб забезпечити достатній середній рівень для нормального життя людей пенсійного віку.

Розглянемо соціальне забезпечення населення країни. За 2015 рік сума становила 76,7 млрд. гривень і становить 11,2% від загальних видатків. 2016 рік мав значення 110,7 млрд. гривень (що значно виросла в порівнянні з попереднім роком, близько на 44%) і в загальній сумі мав частку в 13,2%. За 2017 сума виросла на 31,4% і становила 145,5 млрд. гривень. 2018 рік був незначним для збільшення (всього лише 4%) і становив 151,4 млрд. гривень, що приблизно становить 12,1% загальної суми видатків на соціальну сферу.

На 2019 рік в бюджеті запланована сума в 145 млрд. гривень, що приблизно на 3% менше ніж за минулий рік.

Загальна сума на соціальний захист населення в сукупній частці видатків на соціальне забезпечення населення в 2019 році становить 10,5% від загальної суми. В порівнянні з 2015 роком ця частка мала сума в 11,2%. Максимальне значення було зафіксоване в 2017 році і становила 13,7% від загальної суми. Як і в попередніх видатках сума видатків має позитивний тренд до зростання, шляхом зменшення її частки у сукупних видатках. І відбувається за рахунок ефективної податкової політика, а також інфляційних процесів, що мали взривний характер останні 5 років.

Наступні сфери видатків на соціальну сферу має сенс проаналізувати окремо від 3 інших, тому як в порівнянні з ними, останні мають мізерну частку в сукупних видатках. Починаючи з медицини, можна побачити висхідний тренд, який щорічно збільшується від 6,1% в 2016 році в порівняно з 2015, до 35% в 2017 році в порівнянні з 2016 роком. Звичайно в даному збільшенні важливу роль відіграє сума податкових надходжень, яка з кожним роком збільшується, так і інфляційні процеси, що відбуваються в країні (рис. 2.4).

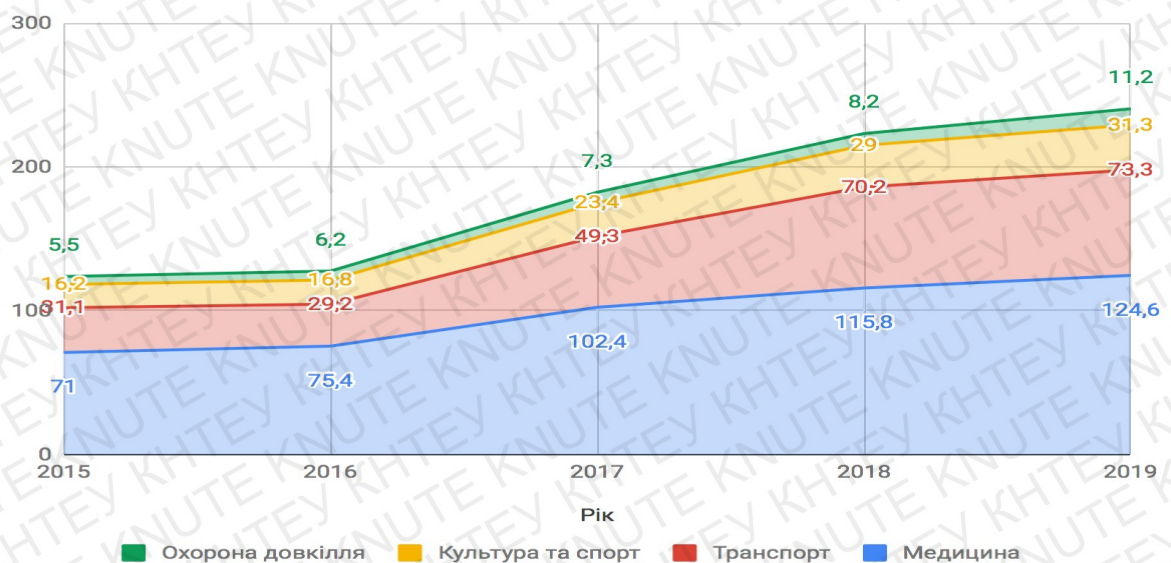

Рис. 2.4 Сукупні видатки на соціально-економічну сферу за різними джерелами походження за 2015-19 рр. млрд. грн [10]

Україна з огляду на її забезпеченість ліками є малозабезпеченою країною з власною слабкою промисловістю виготовлення медикаментів. Тому більшість лікарських препаратів імпортується в Україну, загалом з країн Європейського Союзу. Саме це є одна із головних причин коливання видатків на медицину в Україні. І для забезпечення збалансованого рівня, потрібно витратити якомога більше коштів.

Як і попередні сфери, видатки на медицину з кожним роком зростають, шляхом зменшення їх частки в сукупних видатках на соц. економічне забезпечення.

Далі розглянемо видатки на транспорт в Україні, що є дуже важливою сферою, зважаючи на рівень логістики в Україні. За 2015 рік видатки на логістику склали 31,1 млрд. гривень і важили 4,5% від загальної кількості видатків в країні. А вже в 2019 році, ця сума склала 73,3 млрд. гривень, що майже в 2,5 рази більше ніж за 2015 році. Хоча цей стрибок не був миттєвим, а є результатом роботи і лінійного збільшення протягом 4 років. Проте сфера логістики в країні, на мою думку, є архіважливим як для населення так і для економіки в цілому. Логістика дає змогу розміщення окремих підприємств та різних типів поселення, що провокує до нормального функціонування всіх підприємств країни.

Можливість добратись в любую точку країни, є можливістю створення масштабної інфраструктури і децентралізації, що в свою чергу призводить до економічного зростання економіки.

Аналіз видатків на культуру неймовірно здивував мене. Починаючи з 2015 року на культуру витрачалось 16 млрд. гривень. За 2019 рік ця сума зросла в 2 рази до 31,9 млрд. гривень. В чому моє здивування? Саме у використанні коштів на реальні культурні та спортивні проекти країни. На мою думку, ефект в 2018 році разюче відрізняється від 2015 року. Це

відчутно навіть у кількості культурних подій та зростання українського кінематографу, що відбуваються в країні.

Охорона довкілля - важливе питання, яке стоїть на повістці майже у всіх високорозвинених країнах світу. Україна є виключенням з даного списку. Аналізуючи графік видно що зростання в 2019 році в порівнянні з 2015 роком майже на 120%, до 11,2 млрд. гривень. Можливо локальні точки на мапі України є пріоритетними, тобто міста мільйонники, та деякі культурні обласні центри. Але загалом ситуація має сумний характер. Щодо захисту охорони довкілля є недосконалою, хоча у світі цьому питанню приділяється чи не найбільше уваги

Починаючи із прийняття закону про децентралізацію в Україні, видно що скорочується частка державного фінансування у структурі видатків соціально-економічної сфери країни. Так за 2015 рік в процентному відношенні місцеві видатки склали 56,7%, а в 2018 вже мали частку в 63,1% від загальної суми видатків на соц. сферу. Так у 2019 році в бюджет закладено суму в 809,4 млрд. гривень, що в процентному відношенні дорівнює 56,2% - місцеві бюджети та 43,8% - державний бюджет. Потрібно сказати, що 2019 рік ще не дійшов до свого кінця, тому важко сказати наскільки сильно будуть різнитися цифри на кінець року.

Рисунок 2.5 ілюструє загальну суму видатків на соціальну сферу економіки країни.

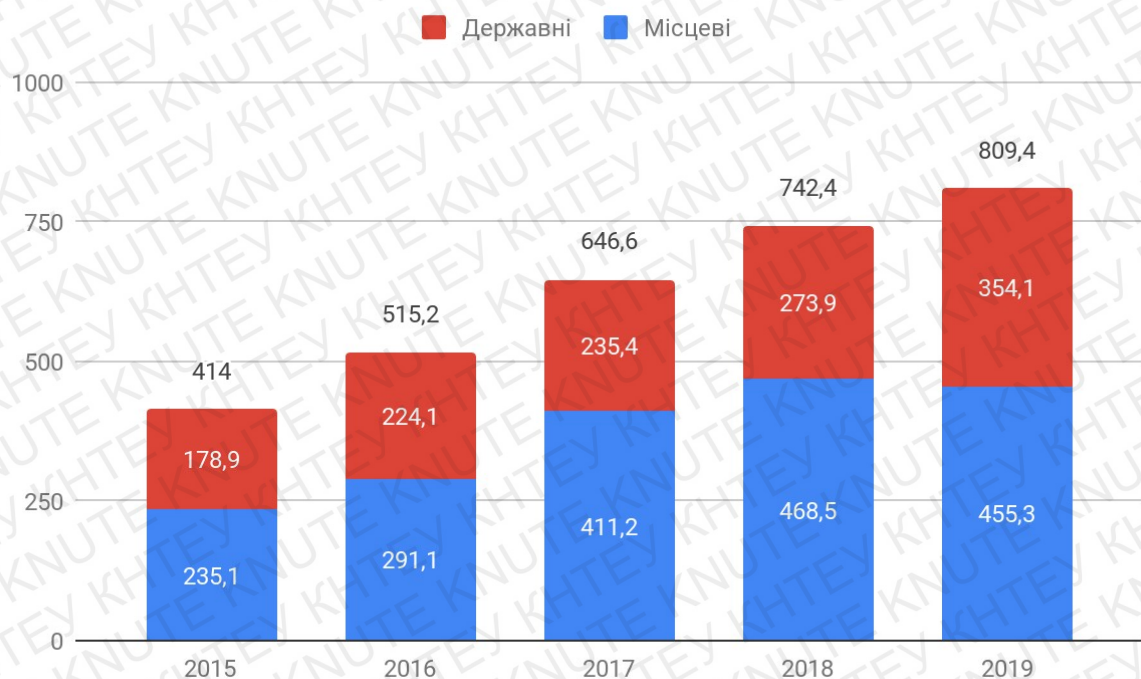

Рис. 2.5 Порівняння сукупних місцевих та державних видатків на соціально-економічну сферу за 2015-19 рр. млрд. грн [10]

Слід також зазначити, що головна частина державного фінансування полягає в міждержавних трансфертах, а саме на пенсійне забезпечення населення. Так у 2015 році сума була 94,8 млрд. гривень, що складає майже 53% від усього державного бюджету на соціально-економічну сферу в країні. В 2016 році було 142,5 млрд. гривень на пенсійне забезпечення, що складало уже 63,6% від усього державного бюджету країни. 2017 рік відзначився сумою в 133,4 млрд. гривень, що складало майже 57% від державного бюджету. І 2018 рік відзначився найбільшою сумою в 150 млрд. гривень, що склало майже 55% від загальнодержавних видатків.

Можна зробити висновок, що місцеві бюджети мають високу забезпеченість, а соціально-економічну сферу в країні. Здебільшого це ті основні аспекти, без яких добробут країни мав неабияки-низький рівень розвитку. Майбутнє, де можливість покривати більшу частину видатків на соц. сферу є реальним, але не без труднощів бюрократії.

Розглянемо частину видатків на соціально-економічну сферу в системі загальнодержавних видатків в Україні. (рис. 2.6)

З рисунку видно, що видатки на соціально-економічну сферу мають вагомому частку і складають більше половини усіх загальнодержавних

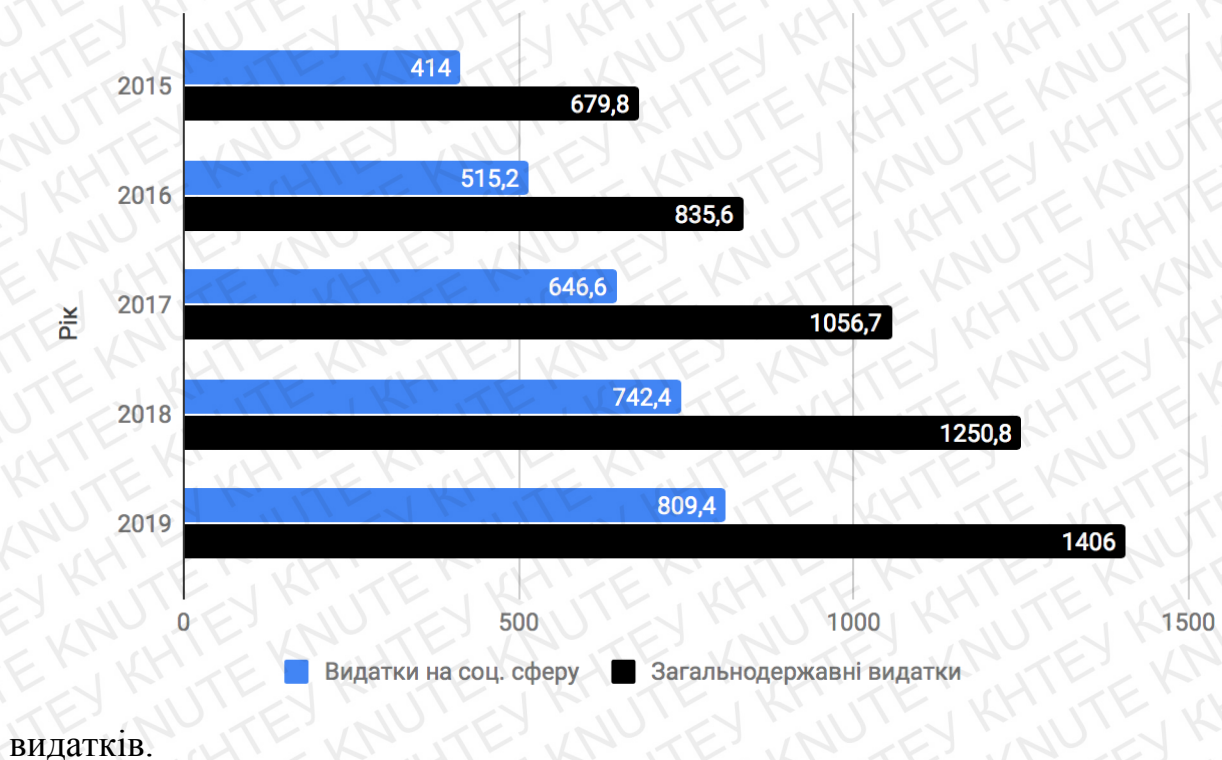

Рис. 2.6 Порівняння загальних видатків на соціально-економічну сферу із загальнодержавними видатками за 2015-19 рр. млрд. грн. [10]

Так у 2015 році, частка видатків склала майже 61% від загальної кількості. В 2016 показник мав 61,6% від всіх видатків країни. В 2017 році він частка склала 61,1%. 2018 рік показав цифру в 59,3% від сукупності. І в 2019 році закладено приблизно 57,6% від загальнодержавних видатків.

Виходячи з показників, маємо низхідний тренд у витратах на соціально-економічну сферу. Це обумовлено декількома причинами.

- по перше, це є збільшення із року в рік видатків на оборону країни,
- по друге це підтримання чинного виконавчого та законотворчого органів, за для нормально функціонування країни.

- по третє це збільшення видатків на обслуговування зовнішнього боргу України, який, напевно, дав змогу для збалансування економіки країни, після фатальних подій 2013- 2014 років.

Всі ці причини є обгрунтованими та необхідними, задля подальшого економічного росту економіки країни та виокремлення пріоритетних напрямів, що допоможуть просувати Україну на світовій арені.

Таким чином, вплив податкової політики на соціально-економічний розвиток є вагомим та проявляється в скупному акумулюванні коштів, як в державному та і в місцевих бюджетах. Більший бюджет дає змогу державі витратити більше коштів на розвиток соціальної інфраструктури країни. Більший середній заробіток веде до збільшення податкових надходжень у бюджет, в країні в свою чергу покращуються всі соціальні напрямлення економіки. Як наслідок, розвинена соціальна інфраструктура, веде до зростання добробуту населення, яка є основою цього ланцюгу.

РОЗДІЛ 3

РОЗВИТОК ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

3.1. Перспективні напрями реформування податкової політики України

Податкове регулювання, у вигляді держави, в цілому вплив на учасників ринкових відносин в системі координат економіки країни. Якість податкових реформу напряму залежить благоустрою учасників та економіці загалом. Тому потрібно розглянути проблеми податкової політики, як одного з найважливіших важелів економіки країни, та можливість її реформації.

Основною метою податкової політики та її реформування є створення ринкової економіки, яка є соціально орієнтованою та спирається на розвитку української конкурентоспроможної продукції, створити гарні умови для громадян, та загалом збільшення рівня життя населення.

Реформи податкової системи мають здійснюватися відповідно до пріоритетних завдань уряду, які направлені на розвиток соціальної економіки та зростання довіри до державних інститутів влади.

З метою забезпечення розвитку української економіки активізація підприємницької діяльності вимагає створення податкової системи, яка поряд із забезпеченням державних доходів зможе ефективно виконувати регулюючу функцію. Впровадження спеціальних інструментів податкового регулювання, спрямованих на стимулювання підприємницької діяльності. Ця реформа передбачена проектом Податкового кодексу України [19].

Ефективна податкова система є одним із важливіших факторів зростання економіки країни. Держава, у вигляді уряду країни, має вплив на економічну систему країни, шляхом збору суми коштів, у вигляді податкових

платежів. Після цього, уряд трансформує зібрані кошти в соціальні кампанії країни, які створюють належні умови для всіх без винятку громадян, та створює навколо них економічну систему. – благоустрій країни. Зростання виробництва; збільшення іноземних інвестицій в економіку країни; створення відповідного законодавчих ініціатив для залучення іноземних компаній, у вигляді виробничих цехів; все це є наслідком ефективною податковою політики.

Найважливіші завдання, які вирішує ефективне податкове регулювання в Україні, такі:

- зменшення темпів інфляції та її регулювання загалом;
- заохочень промисловості до створення інноваційної діяльності в країні;
- регулювання галузевої структури; зміщення неперіоритетних сфер та заміщення їх на пріоритетні;
- збільшити ефективність соціальних процесів в Україні.

Незважаючи на високу теоретичну розробленість питань щодо запровадження інструментів податкового регулювання, а також досвід їх ефективного застосування у багатьох країнах світу, в Україні й досі не використовуються дієві інструменти податкового впливу на підприємницьку діяльність. Дійні регулюючі податкові інструменти, запровадження яких передбачається проектом Податкового кодексу України, є недостатньо ефективними, не сприятимуть збільшенню фінансових можливостей господарюючих суб'єктів у процесах відтворення капіталу, а тому потребують удосконалення [19].

Зважаючи на прагнення останнього уряду змінити податкову політику, все ж залишається багато питань щодо її ефективності. Саме ефективність регулювання податковою політики і як наслідок – податковою системи є основною проблемою в Україні.

До найпоширеніших методів податкового регулювання належать:

- інвестиційний податковий кредит;
- вибір і встановлення ставок оподаткування;

- відстрочення податків і зборів;
- податкова амністія;
- міжнародні договори про уникнення подвійного оподаткування;
- податкові канікули;
- податкові відрахування.

Як зазначає Нікітішин А. О. у своїй праці «Основні напрями вдосконалення механізму податкового регулювання», в Україні існують декілька механізмів податкового регулювання, а саме [20]:

- системні механізми податкового регулювання;
- комплексні механізми податкового регулювання;
- локальні механізми податкового регулювання(рис. 3.1)

Рис. 3.1 Механізми податкового регулювання в Україні [20]

До системних механізмів податкового регулювання відносяться: сума загальнодержавних та місцевих зборів, непрямих та прямих податків, податок на капітал та майно, тощо.

Слід відмітити спрощену систему оподаткування, яка має спрощену систему звітності, та специфічну форму сплати податків у вигляді сплати єдиного податку в залежності від групи оподаткування.

Комплексні механізми податкового регулювання мають спеціальні режими оподаткування (діяльність у сфері сільського та лісового господарства, а також рибальства; діяльність щодо виробів мистецтва, предметів колекціонування або антикваріату) та оподаткування платників податків в умовах дії угоди про розподіл продукції.

В умовах нестабільності економіки та нестабільності національної валюти, для специфічних сфер промисловості, такі як рибальство та сільське господарство, функціонують спеціальні законодавчі норми, які дають змогу бути ефективними в умовах глобалізації економік світу. Додавлю що найбільш дотаційною сферою економіки країни є саме сільське господарство у вигляді рослинництва та тваринництва.

До локальних механізмів, як зазначає Нікітішин, є саме податкове законодавство України. Саме правове середовище має великий вплив на ефективність податкового регулювання та податкової політики в цілому [20].

За формою впливу податкове регулювання можна віднести до непрямих методів, яке базується на використанні економічних інтересів бізнесу. Використовуючи засоби податкової політики держава створює умови для платників податків, які є для них вигідними та відповідають державним інтересам в напрямку соціальної політики, чим не взаємодіяти з державою взагалі.

Аналізуючи податкову політику зарубіжних країни, основними тенденціями в її реформуванні є зниження загальної ставки оподаткування, максимальне заміщення паперових декларацій та звітів на електронну подачу документів і загалом зменшення податкових платежів до декількох

основонаповнюючих.

Результатом реформ стало зниження середньої загальної ставки оподаткування, зменшення кількості податкових платежів на рік, скорочення витрат часу на виконання вимог податкового законодавства, що дозволило середньостатистичній компанії світу сплачувати податки за середньою загальною ставкою оподаткування 40,8%, здійснювати 25,6 податкових платежів на рік, витратити при цьому 261 годину на виконання вимог податкового законодавства [21]. Все це є позитивним досвідом для запровадження подібних реформ в економічних реаліях України.

Важливо при реформування податкової політики України слід враховувати міжнародні тенденції та напрями, особливо податкову систему Європейсько Союзу.

Слід відзначити ефективне удосконалення електронної системи звітів Державною Фіскальною Службою України в останні роки, що дало змогу скороти час на інформаційні процеси зі сторони бізнесу, та зменшення часу на аналіз цієї документації зі сторони компетентних органів влади. Це, на мою думку, була єдина позитивна зміна за останні роки(не враховуючи реформу децентралізації).

В умовах нестабільної економіки в Україні, значну увагу потрібно приділяти розробці механізмів розмиванню оподаткованої бази та виведення прибутків, капіталу із оподаткування, шляхом їх приховування. Практика приховування прибутків підприємств від фіскальних органів країни гостро стоїть не тільки в Україні, а і в усьому світі. За різними підрахунками тільки в Сполучених Штатах Америки, річні втрати від недотримання податків оцінюються в сумі 100-240 млрд. доларів, що дорівнює приблизно 15-17% від загального ВВП країни [11].

Основні проблеми, над якими потрібно працювати урядовцям:

- боротьба з ухиленням від сплати податків, шляхом кращого регулювання державою бізнесу;
- фінансове шахрайство та контроль недоброякісним фінансових

установ, задля запобіганню обкрадання громадян;

- покращення прозорості податкових органів влади та удосконалення інформаційної системи;
- удосконалення правил трансферного ціноутворення, шляхом удосконалення податкових норм.

Порівнюючи ці проблеми зі світовими тенденціями, можна сказати, що вони ідентичні. Світові уряди намагаються замінити існуючі законодавчі ініціативи на більш дієві. Україні потрібно запроваджувати подібні ініціативи та спробувати підлаштувати їх під свою економіку.

В податковій системі України є свої особливості, в основному неможливість ефективного її регулювання. Однією з основних є неоднозначність податкової бази та законодавства, що дає змогу для шахрайства зі сторони бізнесу.

Перспективні напрями реформування податкової політики та системи загалом є:

1. Зменшення податкової заборгованості платників перед державою, шляхом збільшення кількості та якості перевірок зі сторони Державної Фіскальної Служби України.
2. Зменшення податкового тягара для законослухняних платників податків, та його збільшення для платників, які не виконують своїх податкових обов'язків. Запровадження санкцій та штрафів для останніх.
3. Реформування податкової бази країни. Трансформувати податкову базу враховуючи сучасні реалії економіки України.
4. Підвищення ефективності судової системи, задля справедливого вирішення спірних питань держави з одної сторони і бізнесу з іншого.
5. Удосконалення правил для іноземних операцій саме з українським капіталом. Податкові механізми, які б провокували бізнес залишати капітал в Україні. Розширення можливості для інвестицій.

Загалом податкова політика так як і податкова система потребують реформування їх базових положень, задля підвищення їх ефективності,

раціональності, створюють конкурентні ринкові умови, підвищують попит на виробництво продукції на внутрішньому ринку України.

Реформування податкової політики має бути комплексним, в рамках розвитку державних фінансів України та поєднуватися з іншими інституційними реформами країни, такі як створення стимулюючої податкової системи, підвищення її регулюючої функції та розвиток конкурентної ринкової економіки.

Податкова система має коригуватися з податкової політикою держави, її боргових зобов'язань, націлюватися на збалансування державного бюджету країни. Всі ці дії повинні виконуватися вже в короткостроковій перспективі і мають носити фундаментальний характер, вбачаючи всі економічні реалії сучасної економіки та політичної ситуації в країні.

3.2. Удосконалення механізму формування та реалізації податкової політики

В сучасних реаліях наша країна переживає не найкращі часи в політичній, економічній та соціальній сферах розвитку. При тому, система оподаткування та податкова політика країни є одним із основних елементів формування економіки країни в цілому. Однак, для того щоб зрозуміти чи є теперішнє регулювання економіки ефективним, з точки зору впливу податків на соціально-економічну сферу країни, не можливо аналізувати без чіткого плану податкової політики країни, яка є основою фінансової політики, на різних рівнях бюджету, місцевого чи загальнодержавного.

Податкова політика є сукупністю усіх податкових правил и норм податкового законодавства, який регулює податкову сторону країни, та визначає фіскальну функцію державного регулювання, шляхом наповнення державного та місцевих бюджетів податками у вигляді грошових відрахування. Як я вже казав, податкова політика відіграє важливу роль у формуванні усієї фінансової політики країни. Податковий механізм є основою

податкової політики, який виконує її фіскальну функцію, беручи до уваги податкове законодавство України.

Податковий механізм визначає роль та ефективність усієї податкової системи країни. Роль податків у суспільстві, їх збалансований перерозподіл між усіма напрямками соціально-економічної сфери.

Дієвість і цільову спрямованість податкового механізму визначає податкова політика. Вона має бути сформована таким чином, щоб забезпечити ефективне та збалансоване виконання фіскальної функції податків з одного боку, та сприяти реалізації регулюючої функції податків з метою збалансованого перерозподілу податків на усі життєві процеси економіки. В більшому випадку, саме на соціальну-економічну сферу.

Досягти усіх соціально-економічних цілей в періоді одного року практично неможливо. Знадобиться комплексний підхід на регулювання податкового механізму. Збалансованість між забезпечення держави податкових надходжень для покриття видаткової частини бюджету та визначення пріоритетних соціально-економічних цілей, є основним завданням яке постає сьогодні в уряді країни. І його вирішення, тим чи іншим шляхом, буде впливати на майбутнє економіки, зменшення або збільшення довіри громадян до державних інститутів влади, в особливості Міністерство Фінансів України.

Основними критеріями за якими працює податковий механізм визначає податкова політика країни, в особливості економічні завдання уряду, який є дієвим на даний момент.

Основними принципами функціонування податкової політики, ми можемо побачити в таблиці 3.1.

Ці принципи є основоположними для всіх податкових інститутів у світі. Україна не повинна бути винятком серед них.

Основні принципи формування податкової політики [24]

1. Принципи бюджетного забезпечення	
<i>Принцип достатності</i> — обумовлює забезпечення достатніх доходів усіх бюджетів (державного та місцевого) для фінансування їх видатків	
2. Принципи етико-правового спрямування	
<i>Принцип податкоспроможності</i> — означає, що тягар оподаткування має бути поставлений у залежність безпосередньо від конкретного доходу та рівня добробуту	<i>Принцип рівнонапруженості</i> — передбачає, що зобов'язання перед бюджетом щодо сплати податків встановлюється для всіх платників відповідно до їх можливостей і результатів діяльності шляхом єдиних або диференційованих ставок
3. Принципи загальноекономічного спрямування	
<i>Принцип системності та внутрішньої цілісності оподаткування</i> — відображається у взаємопов'язаності, узгодженості змін основних податкових показників при зміні ключових параметрів (ВВП та його структури), спрацьовує на єдність економічного простору країни	<i>Принцип стабільності в оподаткуванні</i> — означає, що податкова система має залишатись сталою протягом кількох років, що забезпечить інтереси не тільки платників податків, але й держави; зміна механізму має відбуватись еволюційним шляхом
<i>Принцип гнучкості (еластичності) оподаткування</i> — означає, що податковий механізм може оперативно змінюватись у бік зменшення або збільшення податкового тягаря згідно з об'єктивними потребами і можливостями держави	<i>Принцип ефективності оподаткування</i> — означає наявність інструментів у податковому механізмі, що стимулюють економічне зростання, господарську діяльність суб'єктів підприємницької діяльності

Починаючи з незалежності країни в 1991 році і до сих пір, питання податкового регулювання завжди стояло на порядку денному. Спроби вирішити це питання докладали усі уряди які були при владі, але все рівно не досягли збалансованості у цьому питанні.

Принцип стабільності повинен мати визначний характер, так як постійна зміна ставок податку, кількості податків та їх відсоткове відношення

завжди були нестабільними і змінювалися за всі періоди всіх урядів починаючи з 1991 року. Несистемність податків є однією із ключових проблем, яка провокую нестабільність ринкових відносин, та відносин між державою та платником взагалі.

Системній підхід, що зачіпає усі сфери економіки, регулюється за допомогою податкового законодавства, яке є незалежним, сталим та справедливим для всіх його учасників - це і є та золота середина, яка сприяє благоустрою країни. Сталість податковою системи є запорукою розквіту економіки.

Натомість щоразу отримуємо щось по-іншому: рішення у сфері податкової політики то нав'язуються міжнародними організаціями, то ґрунтуються на пропозиціях від незалежних громадських організацій і професійних об'єднань платників податків [23,с. 47]. Циклічні коливання податкової політики і як наслідок податкового механізму не додає надій на позитивне майбутнє країни.

Цікавим фактом є те, що під загальною ідеєю боротьби з корупцією Державна Фіскальна Служба була позбавлена законодавчого права, щодо формування податкової політики та податкового механізму в цілому, залишивши тільки адміністративну функцію податків. Всі повноваження були передані Міністерству Фінансів України, яка головному законодавчому органу фінансової та монетарної політики та безпосередньо їх регулювання.

Це рішення має ряд недоліків, зокрема:

- акумулювання величезну кількість функцій навколо одного законодавчого органу, що несе в собі загрозу неповного їх виконання.
- загроза залежності від одного інституту влади, який має величезну кількість повноважень у формуванні політики держави.
- зменшення податкових ініціатив зі сторони Державної Фіскальної Служби, яке має найбільш повну та розкрити інформацію щодо податків та зборів.
- позбавляти державне відомство, яке безпосередньо відповідає за

податковий механізм, законотворчої ініціативи, що робить це відомств менш впливовим та ефективним.

З іншого боку, контролювання безпосередньо одному органу виконавчої влади кабінетом міністрів, має позитивний характер. Здебільшого, це залежить від ефективності конкретного прем'єр-міністра та його кабінету міністрів. В іншому випадку все це є марним та неефективним рішенням.

Рішення передати законотворчу ініціативу тільки одному інституту влади має більше недоліків, чим позитивних моментів. Тому першим кроком задля удосконалення податкової політики та податкового механізму в цілому, є диверсифікація податкових зобов'язань між декількома інститутами влади, та зобов'язати їх до ефективної співпраці, задля вирішення спірних та неефективних питань.

Податковий механізм, що діє на даний момент в Україні, має у своїй основній моделі оподаткування, досвід інших розвинених країн. Але вона не враховує історичні особливості країни, та її специфічний характер, що є в сучасних реаліях економіки України. Зокрема це:

- відсутність ранжування цілей за ступенем їх важливості та концентрації конкретних, визначених зусиль на досягнення тієї чи іншої проблеми;
- відсутність чітко визначеної проблеми, яка має особливий характер для економіки країни;
- неефективність структури податкового механізму, що дає змогу ухилятися від сплати податків;
- корумпованість органів влади, які відповідають за фіскальну функцію податкової системи (на мою думку, це є головною проблемою у сфері податкової структури);
- високий рівень податкового тягара для громадян країни, які не можуть сплачувати їх в повній мірі;
- лобювання інтересів олігархату, щодо своїх підприємств, та таким чином усунення конкуренції;

- збільшення державного боргу України за останній період (табл. 3.2)

Таблиця 3.2

Недоліки податкової системи в Україні

Недоліки	Форми прояву
Відсутність цілеспрямованості	Невизначені цілі та вимоги, нечіткість соціально-економічної доктрини держави.
Неефективна структура	Переважає сплата юридичними особами та ухиляння від повної сплати податків, приховування прибутків.
Лобіювання інтересів олігархату	Перепис законодавства, таким чином, щоб сплата податків була мінімальною або взагалі відсутньою для підприємств конкретної сфери економіки.
Високий рівень податкового тягаря	Неможливість виплати повного податкового зобов'язання громадянами. Це пов'язано із низьким середнім рівнем доходу громадян, який не відповідає тій ціновій політиці, що існує в країні. За даними аналітичного центру, приблизно 55% громадян живуть за межею бідності [24].
Збільшення державного боргу країни	Державний борг країни лягає на плечі громадян країни. Конкретна частка із загальної суми податків використовується на обслуговування боргу, що в свою чергу веде до зменшення використаних коштів на соціально-економічні цілі країни.

Джерело: систематизовано автором

Загалом, ефективність податкового механізму залежить від ефективності податкового адміністрування, так як від адміністрування

податків залежить успіх або крах податкової політики та податкової системи в цілому. Це обумовлено тим, що основною метою Державної Фіскальної Служби України є забезпечення своєчасних і здійснених в повному обсязі податкових платежів, та обов'язкових платежів (непрямих податків) до бюджетів різних рівнів економіки.

Податкове адміністрування можна розглядати як управління процесом взаємодії між учасниками податкових правовідносин. Такі правовідносини формуються в процесі виконання зобов'язань перед бюджетами, в рамках діяльності податкових органів, які виконують функцію по контролю за дотриманням податкового законодавства [25, с. 3].

Щоб забезпечити найбільш ефективно та повне надходження податкових платежів, держава в системі своїх органів повинна мати відповідний механізм, який би забезпечував стабільність податкових надходжень в бюджети різних рівнів. Зокрема, автоматизувати податковий механізм та забезпечити повноту податкового законодавства. Зменшення людського фактору втручання в адміністрування податкових платежів та зборів, дасть змогу скоротити кількість випадків корупції, та забезпечить лінійний та безперебійний податковий механізм.

Можна виокремити основні засоби податкового адміністрування, які забезпечать ефективну реалізацію податкової політики та покращать податковий механізм держави, в межах законодавчої податкової бази, зокрема:

- аудит Державної Фіскальної Служби незалежними компаніями з належним контролем незалежних осіб;
- податкове планування та виокремлення пріоритетних завдань податкової політики, збільшення зусиль на їх виконання;
- створення критеріїв ефективності податкових служб для оцінки їх роботи;
- удосконалення інформаційних систем податкових органів, задля покращення інформування платників податків країни;

- підвищення кваліфікаційного рівня робітників державних податкових органів, що збільшить їх ефективність;
- збільшити рівень якості обслуговування платників податків та полегшити зворотній зв'язок останніх із податковими органами влади;
- впровадження прогресивного методу оподаткування, який вирівняє рівень доходу громадян, запровадить середній клас (який, на мою думку відсутній в сучасних реаліях України)

Продуктивне виконання платниками податків свої обов'язків у вигляді сплати податків належним чином, залежить від визначеності та стабільності податкового законодавства, знання його положень, прав та організації роботи податкових органів України.

Виконання пунктів які описані вище, дасть змогу:

- удосконалити відносини між платниками податків та податкових органів влади;
- використати усі форми впливу на платників податків, які передбачені у податковому законодавстві країни;
- підвищити довіру громадян до існуючих податкових органів влади [26];
- підвищити свідомість та розуміння громадян, щодо роботи податкових органів, оскільки, як ілюструє досвід розвинених країн сплачуючи податки краще, ніж працювати в тіні.

Ефективне податкове адміністрування є основоположним фактором податкової політики та податкового механізму, як наслідку, оскільки засоби підвищення ефективності та фактори позитивної спрямованості податкового адміністрування однозначно відбиваються на основній стратегії податкової політики та підвищить рівень соціальної спрямованості податків, як основного завдання держави.

Основними напрямками реалізації стратегії податкової політики держави мають стати:

- податкове стимулювання інноваційного розвитку та інвестиційного

клімату;

- запровадження диференційованих ставок податку на доходи фізичних осіб із метою забезпечення поповнення бюджету та реалізації принципу соціальної справедливості оподаткування;
- запровадження диференційованих ставок екологічного податку залежно від скидів забруднюючих речовин у конкретному регіоні України;
- перегляд у бік збільшення торгових квот на вивезення товарів у країни ЄС;
- запровадження відповідальності політичних партій за незабезпечення виконання програмних заходів щодо оподаткування.

Виходячи з того, що податки є досить впливовим інструментом на розвиток реального сектору економіки зневага їхніх регуляторних можливостей може призвести до посилення податкового тягара, загострення соціальних протиріч, зниження ділової активності підприємців. Наслідки можуть бути досить руйнівними як для суспільства, та і для держави.

Отже, головним вектором розвитку податкової політики має бути забезпечення соціально-економічного розвитку держави, завдяки продуманій та обгрунтованій податковій політиці.

ВИСНОВКИ ТА ПОПОЗИЦІЇ

Проведене дослідження податкової політики та соціально-економічного розвитку країни дозволила сформулювати теоретичні висновки та практичні рекомендації:

Формування дієвої податкової політики є невід'ємною складовою в процесі розбудови ефективної системи державного управління та втілення ідей ринкової економіки на національному ринку. Без належного регулювання збалансованої податкової політики та його виконання на різних рівнях місцевого самоврядування не можливо забезпечити стабільний розвиток економіки країни та збільшити показники економічного розвитку задля підвищення добробуту громадян.

Головним орієнтиром податкової політики зарубіжних країн є побудова таких відносин із платниками податків, завдяки яким останні будуть своєчасно та в повному обсязі виконувати свої податкові обов'язки. Це, з одного боку, пов'язано з менталітетом громадян інших країн, а з іншого – свідчить про довіру громадян до держави, оскільки в провідних зарубіжних країнах держава хоч і встановлює значні податкові ставки, але й надає громадянам значні суспільні блага (заробітна плата, медичне страхування, пенсія тощо). Громадяни більшості зарубіжних країн відчують допомогу держави та розуміють, що кошти, які сплачуються ними у вигляді податків допомагають державі розвиватися та створювати валовий внутрішній продукт, що і дозволяє державі надалі здійснювати соціальне забезпечення та соціальний захист населення.

Аналіз податкової політики Польщі показав, що вона мінімально відрізняється від податкової системи України. Тому можна зробити висновок, що саме пильний контроль зі сторони уряду допомагає радикально збільшити функціональність всіх органів влади, та веде до збільшення рівня життя населення. Напевно ще слід додати самосвідомість уряду, щодо ефективного використання бюджетних коштів виділяє розвинуті країни від усіх інших країни, в особливості і від України

На прикладі Польщі, ми бачимо не ефективність податкової системи, а саме ефективність уряду, що створив цю саму систему. Незалежне та обгрунтоване ставлення уряду до проблем податкової політики, є одним із основних критеріїв її успішності. Звичайно, повне копіювання податкової

політики окремої країни неможливе в умовах України, та її традиційної та релігійної спрямованості. Але запозичення окремих елементів зарубіжного досвіду і їх адаптація, з урахуванням традицій та ментальності населення країни, цілком можлива історія.

В умовах політичної нестабільності в Україні, збалансована та ефективна податкова політика є одним з основних шляхів подолання нестабільного положення країни та зміцнення довіри з боку міжнародних партнерів і фінансових організацій задля подальшого партнерства і зміцнення економічних зв'язків. Орієнтиром для співробітництва, звичайно є Європейський Союз. Оцінка сучасного стану податкової політики дозволила зробити висновок, що реформа децентралізації в системі податкової політики, мала і має наймовірно позитивний характер, як для громадян так і для країни в цілому. Збільшення податкових надходжень, та сталий стан дають змогу для розвитку регіонів країни на рівномірне розповсюдження населення країни, а не концентрація в окремих і найбільших точках на мапі України.

Податкова політика в будь-якій країні має важливе значення для соціально-економічного розвитку. З одного боку, податки є основним джерелом наповнення доходної частини бюджету (показник податкових надходжень у доходах Зведеного бюджету України коливається від 75 % до 85 %), з іншого – завдяки податковим надходженням держава може забезпечувати фінансування різних сфер (ЖКГ, оборону, освіту, охорону навколишнього середовища, соціальне забезпечення тощо). Статистика останніх років свідчить, що Україна реалізує податкову-бюджетну політику, спрямовану на фінансування оборони, підтримку громадського порядку, фінансування загально-державних функцій, соціального захисту та соціального забезпечення.

Загалом податкова політика так як і податкова система потребують реформування їх базових положень, задля підвищення їх ефективності, раціональності, створюють конкурентні ринкові умови, підвищують попит на

виробництво продукції на внутрішньому ринку України. Її реформування має бути комплексним, в рамках розвитку державних фінансів України та поєднуватися з іншими інституційними реформами країни, такі як створення стимулюючої податкової системи, підвищення її регулюючої функції та розвиток конкурентної ринкової економіки.

Податкова система має коригуватися з податкової політикою держави, її боргових зобов'язань, націлюватися на збалансування державного бюджету країни. Всі ці дії повинні виконуватися вже в короткостроковій перспективі і мають носити фундаментальний характер, вбачаючи всі економічні реалії сучасної економіки та політичної ситуації в країні.

Податкове адміністрування є основоположним фактором податкової політики та податкового механізму, як наслідку, оскільки засоби підвищення ефективності та фактори позитивної спрямованості податкового адміністрування однозначно відбиваються на основній стратегії податкової політики та підвищують рівень соціальної спрямованості податків, як основного завдання держави у вигляді уряду країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетно-податкова політика URL: <http://posibniki.com.ua/post-cilova-spryamovanist-ta-osnovni-funkciyi-budzhetno-podatkovoyi>

2. Литвиненко Я. В. Особливості розвитку податкової теорії в Україні та Росії. Податкова політика: Навч. Посібник. К.: МАУП, 2015. 224с.
3. Елементи податкової системи URL: https://studopedia.ru/16_39175_elementi-podatkovoi-sistemi.html
4. Шевченко Н. І. Досвід країн ЄС щодо використання податкових інструментів стимулювання інвестиційних процесів. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2016/19.pdf
5. Черничко Т. В. Досвід податкових реформ у Польщі та Грузії в контексті удосконалення податкової політики України. URL: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1233/1/Zbirnik%20%2823%292017%20for%20print-251-257.pdf>
6. Gwartney, J. Economic Freedom of the World: 2016 Annual Report URL: http://www.freetheworld.com/datasets_efw.html
7. A World Bank Group Flagship Report. Doing Business 2019 URL: https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2019-report_web-version.pdf
8. Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua>
9. Урядовий портал «Децентралізація дає можливості» URL: <https://decentralization.gov.ua/news/5467>
10. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
11. Новосний портал «РБК- Україна» [URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/nalogovaya-obnarodovala-kolichestvo-flp-summy-1550838862.html>
12. Новосний портал «Економічна правда». URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.** <rus/news/2018/09/19/640725/>
13. Новосний портал «Сьогодні». URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.** <enews/ukraincy-zaplatili-bolshe-15-mlrd-griven-voennogo-sbora-1108495.html>

14. Новосний портал «Український мілітарний портал». URL: <https://mil.in.ua/uk/byudzhets-zsu-na-2019-rik-potrebuye-112-mlrd-hryven/>
15. The Economist Intelligence Unit's index of democracy. URL: https://www.economist.com/media/pdf/democracy_index_2007_v3.pdf
16. Новосний портал «The Economist». URL: <http://www.eiu.com/topic/democrasy-index>
17. Рахункова палата України: офіційний веб-сайт URL: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>
18. Новосний портал «РБК-Україна». URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/pensionnyy-fond-nazval-sredniy-razmer-pensii-1552405099.html>
19. The World Bank URL: <http://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/>
20. Міністерство Фінансів України. Податковий Кодекс України. URL: www.minfin.gov.ua.
21. Нагорняк Г. Проблеми податкового регулювання в Україні та шляхи їх вирішення. *Галицький економічний вісник*. 2014. №2(27). С. 140–152.
22. Feldstein M. Effects of Taxes on Economic Behavior. *National Tax Journal*. 2015 vol. LXI (1). pp. 131-149.
23. W. Robert Reed «Taxes and Economic Growth in OECD Countries: A Meta-Analysis» URL: <https://www.nzae.org.nz/wp-content/uploads/2017/07/Nazila-Alinaghi.pdf>
24. Магопець О. А. Формування податкової політики на основі використання механізму податкового адміністрування. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/384/1/26.pdf>
25. Іванов Ю. Б., Швабій К. І. Нагальні проблеми формування державної податкової політики. URL: https://ndc-ipr.org/media/publications/files/Ivanov_Shvabii_State_Tax_Policy_39-52.pdf

26. Новосний портал «Укрінформ» URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2392829-ukrainski-analiticni-centrisered-najkrasih-u-sviti.html>
27. Крисоватий А.І. Сущность и концептуальные основы формирования налоговой политики в условиях евроинтеграционных процессов. *Економіка України*. № 1(642). 2016. С. 35-51.
28. Трансформаційні процеси у податковій системі України: монографія. / [Волохова І. С., Луніна І. О., Слатвінська М. О., Хомутенко А. В. та ін.]; за ред. д-ра екон.наук І. С. Волохової. Одеса: Атлант, 2018. 383 с.
29. Сідельникова Л.П. Ефективність податкових джерел формування бюджетних ресурсів держави. *Фінанси України*. № 9. 2015. С. 45-60.
30. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
31. Фінансова політика у системі соціально-економічного розвитку України : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 13–14 квіт. 2016 р.) / І.Я. Чугунов, М.В. Тарасюк, Т.В. Канєва та ін. ; відп. за вип. І.Я. Чугунов. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 236 с.
32. Шинкарук Л. В. Структурні трансформації в економіці України: динаміка, суперечності та вплив на економічний розвиток. *Національна академія наук України ДУ"Інститут економіки та прогнозування НАН України"*. 2015. С. 303.
33. Вертульов А. Фінансова політика країн з трансформаційною економікою. URL: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2011/06/6.pdf>.
34. Третьякова О. В. Вплив податкової політики на економічний стан та подальший розвиток країни. URL: <http://econom.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/02/Podatкова-polityka.pdf>.
35. Адаменко І. П. Пріоритетні завдання податкової політики в умовах економічних перетворень. *Світовий досвід упровадження індикаторів результативності діяльності органів державної податкової служби* : зб.

наук. праць за матер. наук.-практ. круглого столу. 29 березня 2013 року.

НДІ фінансового права. К. : Алерта, 2013. С. 7–9.

36. Давидков С .О. Фактори впливу на податкову політику. *Materialy X międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Europejska nauka XXI powieka – 2014»* (07–15 маія 2014 r). Przemysl, 2014. С. 69–71.

37. Энциклопедия теоретических основ налогообложения / под ред. И. А. Майбурова, Ю. Б. Иванова. Москва : ЮНИТИДАНА, 2016. 503 с.